

Asia

Energiaministereiden epävirallinen videokokous 28.4.2020

Kokous

Epävirallinen energiaministerikokous 28.04.2020

Jäsenvaltioiden puheenvuorot keskittyivät erityisesti energiasektorin rooliin EU:n toipumisessa koronaviruksesta. Jäsenvaltiot katsoivat yleisesti, että energiasektorilla tulisi olla toipumisessa keskeinen rooli. Lisäksi useimmat jäsenvaltiot esittivät, että EU:n toipumissuunnitelman tulee komission näkemyksen mukaisesti perustua Euroopan vihreän kehityksen ohjelmalle ja sen ilmastotavoitteille. Komission EU-alueen toipumiseen tähtääville suunnitelmille ilmaistiin vahvaa tukea, mutta myös huolellisen vaikutusarvioinnin tärkeyttä korostettiin. Puheenjohtaja kertoi, että kriisistä toipumisesta on energiasektorin osalta tarkoitus tehdä neuvoston päätelmät kesäkuun energianeuvostossa hyväksyttäviksi.

EU:n energia-asioista vastaavat ministerit osallistuivat 28.4.2020 puheenjohtajavaltio Kroatian koolle kutsumaan epäviralliseen videokokoukseen, jonka aiheena oli koronaviruksen vaikutukset energiasektorilla valmiustoimien ja talouden toipumisen näkökulmista.

Kokoukseen osallistui EU-jäsenvaltioiden edustajien lisäksi komissaari Kadri Simson. Suomea kokouksessa edusti valtiosihteeri Kimmo Tiilikainen.

Kokouksen alussa pitämässään puheenvuorossa komissaari Simson kertoi olevansa ylpeä siitä, miten energiasectori on selvinnyt ennennäkemättömästä kriisitilanteesta. Toimitushäiriöiltä on välttytty, mutta koronaviruksella on kuitenkin ollut vaikutuksia energiasektorilla esimerkiksi kysynnän vähenemisen ja hintojen kasvaneen volatiliteetin muodossa. Simson kiitti jäsenvaltioita sekä Euroopan energiayhtiöitä ja sähkönjakeluyhtiöitä niiden energiamarkkinoiden vakauden säilyttämiseen tähtäävistä toimenpiteistä. Samanaikaisesti komissio on ryhtynyt toimenpiteisiin, joilla esimerkiksi energiasektorin osaavan työvoiman saatavuus ja liikkuvuus pyritään turvaamaan poikkeuksellisissa olosuhteissa. Komissio tulee antamaan tilannekatsauksen kriisiin vastaamisesta energiasektorilla myös kesäkuun energianeuvostossa.

Komissio painotti viestiään, jonka mukaan EU:n elvytyssuunnitelman tulee tukea Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa. Green Deal on komission mukaan paitsi ilmastollinen myös taloudellinen välttämättömyys, joten on luonnollista, että myös elvytyssuunnitelma tukee EU:n ilmastotavoitteita.

IEA:n pääjohtaja Fatih Birol mainitsi videotervehdyksessään toimitusvarmuuden ja ilmastomuutoksen olevan tämän hetken kaksi suurta haastetta, joihin hallitusten tulee pyrkiä vastaamaan. Siirtyminen uusiutuvaan energiaan pohjautuvaan järjestelmään ja kyberturvallisuuteen

liittyvät riskit eivät saa vaarantaa toimitusvarmuutta. Uusiutuvan energian ja energiatehokkuuden edistämisen tulee Birolin mukaan olla kaikkien elvytysuunnitelmien ytimessä.

Valtiosihteeri Tiilikainen esitti Suomen puheenvuorossa, että energiasisämarkkinan aktiivinen kehittäminen verkkoinvestointien kautta on keskeinen työkalu niin toimitusvarmuuden parantamisessa kuin markkinoiden tehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistämisessäkin. Lisäksi Suomen puheenvuorossa korostettiin sektori-integraatiota EU-tason strategiana, joka voi edistää energiamarkkinoiden systeemistä kehittämistä toimitusvarmuutta, kustannustehokkuutta ja ilmastotavoitteita palvelevalla tavalla. Suomi ilmaisi tukensa pohjoismaiden yhteiselle sähköistämisinvestointeja käsittelevälle non-paper-asiakirjalle.

Jäsenvaltiot kertoivat toteuttaneensa monenlaisia varautumistoimenpiteitä toimitusvarmuuden ja energiasektorin vakauden säilyttämiseksi. Toimitusvarmuuden tähänastisesta häiriöttömyydestä kiiteltiin osaltaan myös toimivia sisämarkkinoita sekä jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja solidaarisuutta.

Jäsenvaltiot olivat yksimielisiä siitä, että energiasektorilla tulisi olla keskeinen rooli kriisistä toipumisessa. Suuressa osassa puheenvuoroja katsottiin, että EU:n toipumissuunnitelman tulisi komission näkemyksen mukaisesti perustua Euroopan vihreän kehityksen ohjelmalle. Myös solidaarisuuden osoittaminen nähtiin keskeisenä EU:n yhtenäisyyden kannalta. Toimenpiteille osoitetusta laajasta tuesta huolimatta osa jäsenvaltioista muistutti harkinnan tärkeydestä uudistuksia tehtäessä. Huolellisia vaikutusarviointeja peräänkuulutettiin ennen lainsäädännön muuttamista ja eräässä yhdessä puheenvuorossa toivottiin, että kriisin todelliset vaikutukset talouteen katsottaisiin ennen EU-tason jatkotoimien miettimistä.

Useat jäsenvaltiot toivoivat, että komissio etenisi suunnitellussa aikataulussa energiasektorin aloitteiden, kuten älykästä sektori-integraatiostrategia koskevan tiedonannon kanssa. Puheenjohtajan tausta-asiakirjassa erikseen mainittua rakennusten energiatehokkuuden vahvistamiseen pyrkivää Renovation Wave -aloitetta kommentoitiin useassa puheenvuorossa ja se nähtiin yleisesti hyvänä, työllisyyttä, taloutta ja ilmastotavoitteita palvelevana keinona toipumisen edistämisessä. Osa jäsenvaltioista ilmaisi tukensa komission tulevalle ehdotukselle hiiltä koskevasta rajaveromekanismista.

Keskustelukierroksen päätteeksi puheenjohtaja kertoi, että kriisistä toipumisesta on tarkoitus tehdä energiasektorin osalta neuvoston päätelmät kesäkuun energianeuvostossa hyväksyttäväksi.

Videokokouksen päätteeksi komissio antoi ministereille katsauksen kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien sekä pitkän aikavälin korjausrakentamisen strategioiden tilanteesta. Neljä jäsenvaltiota ei ole toimittanut energia- ja ilmastosuunnitelmaansa komissiolle, vaikka aikaraja suunnitelmien toimittamiselle oli vuoden 2019 lopussa. Komissio tarvitsee suunnitelmia voidakseen laatia niistä EU-tason arvion. Komissaari Simson totesi, että komission arvion valmistuminen venynee kesän yli. Energia- ja ilmastosuunnitelmat toimivat myös EU:n elvytysuunnitelman pohjana.

Komissio kertoi, että pitkän aikavälin korjausrakentamisen strategiansa on toimittanut viisi jäsenvaltiota, joiden joukossa Suomi on. Komissio tarvitsee myös näitä suunnitelmia voidakseen edetä. Strategioiden on määrä olla yhteensopivia komission Renovation Wave -aloitteen kanssa.

Liitteet

Viite

Asiasanat	energia, energian toimitusvarmuus, koronavirukset, sähkön sisämarkkinat, rakennusten energiatehokkuus
Hoitaa	STM, TEM, UM, YM
Tiedoksi	ALR, EUE, LIIVI, LVM, MMM, OKM, PLM, SM, VM, VNK, VTV
